

Dyremishandling – et økende problem som må tas på alvor

NOAH vil i dette brevet ta opp følgende:

- * **Henleggelse av anmeldte dyrevernsaker**
- * **Lave straffer for dyremishandling**
- * **Sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker**
- * **Viktigheten av å prioritere dyremishandling**

Mishandling av dyr er et alvorlig og økende problem. Samtidig viser undersøkelser at politiet i de fleste tilfeller henlegger slike saker, ofte uten å etterforske dem, og at de færreste dyremishandlere blir straffet. 1)

Som dokumentert nedenfor viser omfattende forskning fra USA en klar sammenheng mellom vold mot dyr og vold mot mennesker, og at også mennesker utsettes for fare når dyremishandlere ikke stoppes.

Henleggelse av anmeldte dyrevernsaker

Dyr utsettes for lidelser i mange sammenhenger, for eksempel innen næring, forskning, jakt og underholdning, uten at det defineres som lovbrudd. Men selv åpenbar lovstridig lidelse har dyrene dårlig vern mot.

Tall for Oslo-politiet viser at i perioden 1995–2000 førte 82 anmeldte dyremishandlingsaker til kun 13 reaksjoner – en henleggelsesprosent på 84 %. 1)

Relevant statistikk viser at forvaltningens terskel for å anmelde dyrevernsaker er høy. I 2002 ble kun 87 av over 2.500 dyrevernsaker politianmeldt. 2)

Variasjonene er store mellom de ulike politidistrikt og lensmannskontor i forhold til oppfølging av dyrevernsaker. Uttalelser fra en lensmann om at "ingen anmeldelser for brudd på dyrevernloven vil bli fulgt opp", viser hvor stor grad av personlig påvirkning og individuelle holdninger til dyr som er avgjørende for hvordan dyremishandling håndteres. 2)

Vi tar med noen eksempler på anmeldelser (fra NOAH), som i samtlige tilfeller endte med henleggelse, i noen tilfeller uten at politiet fant grunn til å undersøke om det forelå straffbare forhold:

Februar 2006: Vanstell av pelsdyr ved 10 farmer – ulike brudd på dyrevernloven i form av manglende rengjøring, mangel på vann, mangel på tilstrekkelig tak og ly, ubehandla sykdommer, døde dyr i burene og hjemmelaget, lovstridig avlivingsutstyr.

08.05.06: Hund innestengt, sultet og vanstelt i 3 år. Ble til slutt reddet ved selvtukt og var da sterkt avmagret og led av skabb.

01.12.06: Ulovlig oppsetting av umerka feller nær tursti og utenom fangsts sesongen, med det resultat at en hund måtte avlives etter omfattende skader.

01.12.06: Gårdsslakting av høner uten forutgående bedøvelse – som del av et ulandsprosjekt.

13.12.06: Jaktutøvelse der rever ble jaget ut av hiene, skadeskutt og deretter bitt i hjel av jakthunder.

24.04.07 / 25.04.08: Manglende bedøvelse av ca. 1000 kyllinger ved Trønderkylling som følge av sviktende kontrollrutiner, med den følge at kyllingene var ved bevissthet da de nådde kniven, og mange også da de gikk gjennom skåldemaskina.

Diverse anmeldelser av mishandling/vanstelt av katter og lovstridig dreping av eide og hjemløse katter.

NOAH har fått tilbakemelding på at mange organisasjoner og enkeltpersoner opplever det som så nytteløst å anmelde dyremishandling at de lar det være. Dette gir en svært uheldig signaleffekt og kan medvirke til en forverring av situasjonen, da gjerningspersonene og andre føler seg trygge på at de ikke blir anmeldt og straffet for dyremishandling.

Lave straffer for dyremishandling

I 2000 ble strafferammene for brudd på dyrevernsloven hevet fra maksimum 1 år til maksimum 3 år. Dette har imidlertid ikke gjenspeilet seg i strengere dommer. Ingen i Norge er noensinne idømt lovens strengeste straff for dyremishandling, selv ikke for de mest ekstreme overgrep mot dyr.

Det fåtall saker som går videre til domstolene medfører milde reaksjoner, oftest bøter eller korte, vanligvis betingede fengselsdommer. Svært få personer er idømt ubetinget fengsel eller blitt fradømt retten til dyrehold på livstid, selv etter å ha sultet i hjel alle sine husdyr eller mishandlet sine familiedyr til døde. Fradømmelse av retten til dyrehold er oftest begrenset til en periode på noen få år, og gjelder som regel bare det dyreslaget som personen er dømt for å ha mishandlet. Personen kan dermed fritt skaffe seg andre dyr, med fare for nye dyretragedier.

Dyremishandling straffes i mange tilfeller mildere enn mindre forseelser og skadeverk på materielle verdier.

NOAH har gjennomgått dommer for dyremishandling, og sammenlignet dem med dommer for andre lovbrudd. Resultatet er tragisk. Her er noen eksempler:

En person som lot en ku ligge med bekkenbrudd i sin egen avføring i over to måneder fikk 10.000 kr. i bot – det samme fikk en person som hadde kastet en pølse på en annen.

Mishandling av en katt så den døde gav 14 dagers betinget fengsel – mens proforma ekteskap gav

dobbelt så lang og ubetinget fengselsstraff, samt 80.000 kr. i bot.

Sparking av måkeunge gav 2000 kr. i bot – mens eggkasting på hus gav 6000 kr. i bot.

Grilling av levende kattunge i mikrobølgeovn gav 35 timers samfunnsstraff og 5000 kr. i bot – mens trygdemisbruk gav nesten tre ganger så lang samfunnsstraff.

Ihjelsulting av henholdsvis 24 storfe og 21 sauer gav 30 dagers fengsel – mens tyveri og nasking gav dobbelt så lang fengselsstraff.

Sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker

Denne sammenhengen har vært påvist i mer enn 30 år. Siden 1970-tallet har FBI etterforsket og tatt dyremishandling alvorlig på grunn av dette. Dyremishandling er ofte det første tegn på at en person er voldelig. Studier har nå overbevist sosiologer, jurister og domstoler at voldshandlinger mot dyr fortjener samfunnets oppmerksomhet. Det kan være det første tegn på en voldelig adferd som kan inkludere menneskelige ofre.

En ofte sitert undersøkelse viser at 75 % av aggressive kriminelle tidligere hadde utført vold mot dyr. 3)

En annen undersøkelse som sammenlignet kriminelle og ikke-kriminelle fant at 50 % av de voldelige kriminelle hadde et mønster av vesentlig dyremishandling som sin bakgrunn, mens til sammenligning kun 6 % av ikke-kriminelle hadde det. 4)

Grusomheter mot dyr har lenge vært anerkjent som indikator på en farlig psykopatisk adferd som ofte krever mer enn dyreoffer. "Mordere starter veldig ofte som barn med å drepe og torturere dyr", sier Robert K. Ressler, som utviklet profilene til seriemordere for the Federal Bureau of Investigation, FBI. 5)

Grusomheter mot dyr er symptomer på en dyp mental forstyrrelse. Forskning innen psykologi og kriminologi viser at mennesker som utfører kriminelle handlinger mot dyr ofte ikke stopper der – mange av dem går videre til mennesker. Studier viser at aggressive kriminelle i større grad har mishandlet dyr og barn enn kriminelle som klassifiseres som ikke-aggressive. 6)

En oversikt over psykiatriske pasienter som gjentatte ganger hadde torturert hunder og katter, viste at alle hadde høyt nivå av aggresjon også mot mennesker. 7)

En studie fra Australia viste at 100 % av undersøkte seksualforbrytere som begikk mord hadde en bakgrunn som dyremishandlere. 8)

60 % av mer enn femti New Jersey familier som ble fulgt opp for barnemishandling, hadde også dyr i hjemmet som ble mishandlet. 9)

I tre ulike studier fortalte mer enn halvparten av mishandla kvinner at mishandleren også truet eller skadet familiedyrene. 10)

Den dødelige volden som har utviklet seg i skoler de siste årene, der elever ved skolene har skutt sine medelever, har i de fleste tilfeller begynt med dyremishandling. 11)

Forskning vedrørende dyremishandling som ender i voldshandlinger mot mennesker, har vist at dyremishandling som regel starter i ung alder.

Antropolog Margaret Mead sier: "En av de farligste ting som kan skje med et barn er å la det slippe unna når det har torturert og drept et dyr. De barna som ikke skjønner at dette er galt kan bli låst fast i et system hvor volden varer livet ut." 12)

Ifølge FBI har praktisk talt alle farlige voldsforbrytere, inkludert seriemordere, en bakgrunn som dyremishandlere. Siden det ikke er mulig å vite *hvem* av dyremishandlerne som vil videreføre voldshandlingene på mennesker, mener de at *alle* bør behandles som potensielle voldsforbrytere mot mennesker. FBIs spesialagent Allen Brantley sier: "Dyremishandling er ikke et ufarlig følelsesutbrudd hos et sunt individ, det er et faresignal. Det er en klar indikasjon på en psykologisk tilstand som kan ende – og ofte gjør det – i voldshandlinger mot mennesker." Ressler i FBI uttaler om seriemordere: "Dette er de barna som aldri lærte at det er galt å stikke ut øynene på en valp." 13)

Alle som arbeider med kriminalitet bør innse den hårfine sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker. Mishandling av dyr bør selvsagt tas på alvor først og fremst av hensyn til dyrene, men det er samtidig relevant å se sammenhengen mellom ulike typer voldshandlinger. Både av hensyn til dyrs og menneskers sikkerhet er det svært viktig å ta dyremishandling på alvor.

Viktigheten av å prioritere dyremishandling

Stortingsmelding om dyrehold og dyrevelferd nr. 12 (2002–2003) bekrefter blant annet følgende etiske plattform for vår behandling av dyr:

"Dyr har egenverdi. Håndtering av dyr skal skje med omsorg og respekt for dyrs egenart. Dette innebærer å ta utstrakt hensyn til dyrs naturlige behov, og aktivt forebygge sjukdom, skader og smerte."

Den nye dyrevelferdsloven slår også fast at dyr har egenverdi.

Men det nytter lite å lovfeste egenverdi og rettigheter for dyr så lenge politi og rettssystem ikke beskytter dyr mot ulovlig mishandling. Når politiet nesten systematisk henlegger dyrevernsaker, og straffeutmålingene i de tilfeller der sakene kommer til domstolene oftest bare er symbolske, signaliseres det at dyr ikke har egenverdi og at dyremishandling ikke anses som en alvorlig forbrytelse.

Man må kunne forvente at brudd på dyrevelferdsloven etterforskes på linje med brudd på annen lovgivning. De enkelte politietater kan ikke stå fritt til å henlegge anmeldelser som gjelder brudd på dyrevelferdsloven, ut fra en subjektiv vurdering av dyremishandling som lite vesentlig.

Straffeutmålingen for dyremishandling må stå noenlunde i forhold til de lidelser dyrene har gjennomgått. Når en person idømmes en bot eller noen ukers betinget eller ubetinget fengsel for

å ha påført dyr måneder eller år med ubeskrivelige lidelser og til slutt en pinefull død ved å sulte/tørste ihjel, sier det seg selv at straffen ikke står i forhold til handlingen. Slike milde dommer medvirker til å forverre dyrenes status, noe som igjen gjør dem mer utsatt for mishandling.

I USA følges dyremishandlingsaker opp på bakgrunn av slagord som: "Vold mot *ethvert* individ er et faresignal som setter *alle* individer i fare."

Denne tankegangen håper vi kan bli gjeldende i Norge også. Et tryggere samfunn for alle vil lettere kunne oppnås hvis vold mot dyr anerkjennes som en alvorlig forbrytelse i seg selv, og hvis den dokumenterte sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker tas på alvor. Saker der dyr mishandles må i langt større grad enn i dag prioriteres i politiets arbeid.

Etterforskning av anmeldte dyrevernsaker og strengere straffer for dyremishandling er viktige forebyggende tiltak mot vold generelt. Vi ber om at dyremishandling tas på alvor.

Vennlig hilsen
For NOAH – for dyrs rettigheter
Jenny Rolness

Kilder:

- 1) Kriminolog Guri Larsen, "samfunnets dyrevern – dyras vern mot lidelse?" (2002) Om anmeldt dyremishandling i Oslo-området.
- 2) Miljøkrim nr. 2–3 2004, Politiet og Dyrevern, Rådgiver Inger Helen Stenevik, Mattilsynet.
- 3) "A Social Sentinel: Acts of Animal Cruelty Can Point to an Offender's Potential for Violence Against Humans", Eleanor Shelburne DVM of the Portland Veterinary Medical Association's animal welfare committee, sitert bl.a. av www.predator.tv
- 4) "Violence Against Animals and People: Is Aggression Against Living Creatures Generalized?" S.R. Kellert & A.R. Felthous, Bulletin of the American Academy of Psychiatry and the Law, Vol. 14, No. 1, 1986, i "Djur som brottsoffer", H. Striwing. Nya Doxa, 1998.
- 5) Daniel Goleman, "Experts See Parallels Between Dahmer, Previous Serial Killers," New York Times News Service, 11 Aug. 1991.
- 6) Sara C. Haden and Angela Scarpa, "Childhood Animal Cruelty: A Review of Research, Assessment and Therapeutic issues", The Forensic Examiner 14, 2005.
- 7) Alan R. Felthous, M.D.: "Aggression Against Cats, Dogs and People," Child Psychology and Human Development 10, 1980.
- 8) "Animal Cruelty, Common in Many Killers," Sunbury Macedon Regional 26. April 2005.
- 9) Elizabeth Deviney et al., "The Care of Pets Within Child Abusing Families," International Journey for the Study of Animal Problems 4, 1983.
- 10) David Crary, "Program Links Domestic Abuse, pets," Associated Press, 11 Mar. 2001.
- 11) Debora Sharp, "Abuse will Often Cross Species Lines," USA Today 28. Apr. 2000. Mitchell Zuckoff, "Loners Drew Little Notice," Boston Globe 22 Apr. 1999.
- 12) Joshua K. Marquis, "Animal abuse and its link to child abuse, etc." Serial killers kids to commit murders at their schools, domestic violence, elder abuse, Tuesday, August 14, 2007.
- 13) Ruth Larson, "Animal Cruelty May Be a Warning. Often Precedes Harm to Humans," The Washington TimWes 23 Juni 1998.

